Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Pariisin ilmastosopimus

Hallituksen esitys Pariisin sopimuksen hyväksymisestä ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Ympäristövaliokunta 18.10.2016
Outi Honkatukia, Jenna Oja, ympäristöministeriö

Pariisin sopimus : yleiset tavoitteet

- Pitää maapallon keskilämpötilan nousu selvästi alle 2 celsiusasteessa , pyrkien rajoittamaan nousu 1,5 asteeseen
- Vahvistaa sopeutumiskykyä ja ilmastokestävyyttä
- Suunnata rahoitusvirrat kohti vähäpäästöistä kehitystä
- Lisäksi : saavuttaa tasapaino kasvihuonekaasupäästöjen ja hiilinielujen välillä vuosisadan loppuun mennessä
- Kannustaa avoimuuteen ja yhteistyöhön ilmastonmuutoksen torjunnassa

Pariisin sopimus: päästövähennystavoitteet

- Kaikki osapuolet sitoutuvat itse määrittelemiensä päästövähennystavoitteiden, eli ”kansallisesti määriteltyjen panosten” (NDC) saavuttamiseen
- Kehittyneet maat antavat koko taloutensa laajuisia ehdottomia päästövähennystavoitteita
- Kehittyvät maat pyrkivät tehostamaan päästöjen hillintäpyrkimyksiä ja niitä kannustetaan siirtymään vähitellen koko taloutensa laajuisiin päästövähennystavoitteisiin

Pariisin sopimus: muita tavoitteita

- Lisätä toimia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi
- Edistää toimia ilmastorahoituksen lisäämiseksi, teknologian kehittämiseksi ja siirtämiseksi , kehittyvien maiden toimintavalmiuksien lisäämiseksi ja läpinäkyvyyden parantamiseksi
- Maankäyttösektorin osalta kannustetaan toimiin kasvihuonekaasujen nielujen ja varastojen säilyttämiseksi ja kasvattamiseksi, metsät mukaan lukien
- Metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen osalta kannustetaan toteuttamaan ja tukemaan toimia näiden päästöjen vähentämiseksi kehitysmaissa (REDD+)

Pariisin sopimus: INDC > NDC

- Etukäteen toimitettu aiottu kansallisesti määritelty panos, INDC
- Kattavat 95 % maailmanlaajuisista kasvihuonekaasupäästöistä
- EU:n INDC toimitettu sihteeristölle maaliskuussa 2015; tavoite vähentää päästöjä yhteisesti vähintään 40 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 1990 tasoon (vrt. 2030 ilmasto- ja energiapaketti)
- Osapuolen ratifioidessa INDC > NDC, ellei osapuoli tässä yhteydessä anna uutta NDC:stä

Pariisin sopimus : edistymisen periaate ja säännöllinen väliarviointi

- (I)NDC: voi sisältää päästövähennystavoitteiden lisäksi myös muita tavoitteita kuten sopeutuminen, valmiuksien kehittäminen jne.
- Jos INDC vuoteen 2025, uusi annettava vuoteen 2020 mennessä; tämän jälkeen joka viides vuosi
- Jos INDC vuoteen 2030 (EU), sen uusimisesta tai päivittämisestä ilmoitettava vuoteen 2020 mennessä
- Uudessa NDC:ssä tulee edetä verrattuna edelliseen (ns. *progressio-periaate)*
- Lisäksi: sopimuksen toimeenpanon ja edistymisen säännölliset väliarvioinnit viiden vuoden välein ; ensimmäinen vuonna 2023

Pariisin sopimuksen allekirjoittaminen ja voimaantulo

- Avattiin allekirjoitettavaksi 22.4 2016: muiden muassa EU ja sen 28 jäsenvaltiota allekirjoittivat
- Allekirjoittaneita nyt: 191
- Sopimuksen 21 artikla: sopimus tulee voimaan, kun 55 yleissopimuksen (ilmasto) sopimuspuolta, jotka edustavat vähintään 55 % maailmanlaajuisista päästöistä, on tallettanut ratifioimisasiakirjansa
- Sopimuksen voimaantulokynnys täyttyi 5.10.2016: Pariisin sopimus tulee voimaan 4.11.2016

Pariisin sopimus: ratifiointi

- Tilanne 14 päivänä lokakuuta 2016:
  - 79 sopimuspuolta ratifioinut
  - Yhteensä noin 60 % maapallonlaajuisista päästöistä
  - ml. Kiina, USA, Intia, Brasilia, Kanada, Uusi-Seelanti, Norja ja Ruotsi
  - EU ja 7 jäsenvaltiota (AT/DE/FR/HU/MT/PT/SK) 5 lokakuuta; PL 7 lokakuuta; SE 13 lokakuuta
  - Sopimus voimaan 4.11. ; ensimmäinen osapuolikokous Marrakechin COP22 -kokouksen (7-18.11.) aikana

Hallituksen esitys Pariisin sopimuksen hyväksymisestä (PeL 94 § 1)

- **Sopimus merkitykseltään huomattava**
- Lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset:
  - Sopimuksen 4.2 artikla : päästövähennystavoitteet (*)
  - Sopimuksen 4.3, 4.9. ja 4.11 artikla : päästövähennystavoitteen säännönmukainen päivittäminen ja tiedoksi antaminen
  - Sopimuksen 1 artikla (määritelmät) : vaikuttavat välillisesti mm. sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten tulkintaan

Pariisin sopimuksen ratifiointi ja päästövähennystavoitteet (*)

- Sopimuksen päästövähennystavoitteet saavutetaan EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa yhteisesti
- EU:n NDC (ilmasto- ja energiapaketti) kattaa vuodet 2021-2030: vähintään – 40 % verrattuna vuoteen 1990
- Pakettiin kuuluvat ehdotukset: päästökauppa (2015) sekä taakanjako ja LULUCF (2016)

Lakiehdotus

- Ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset

- Ehdotetaan, että sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja ehdotetun lain voimaantulosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella